

**УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ
ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ (УАОППП)**

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ
БЮЛЕТЕНЬ**

№ 4

ЛИСТОПАД 2009

e-mail: uaoppp@online.ua

ЗМІСТ

1.ВСТУПНЕ СЛОВО

2. НАУКОВІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ

3. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО І НАУКОВІ ПОДІЇ ЗА КОРДОНОМ

3.1. 14 ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНГРЕС З ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ (ІСПАНІЯ, м. САНТЯГО-ДЕ-КОМПОСТЕЛА, 13-16 ТРАВНЯ 2009 р.)

3.2. ХІ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНГРЕС З ПСИХОЛОГІЇ (НОРВЕГІЯ, м. ОСЛО, 7-10 ЛИПНЯ 2009 р.)

3.3.УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ СЕМІНАР З ПРОБЛЕМ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ (ПОЛЬЩА, м. КАТОВІЦЕ, ВЕРЕСЕНЬ-ЖОВТЕНЬ 2009 Р.)

4. ВНУТРІШНЬО-ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА УАОППП

5. НОВІ ВИДАННЯ, ПІДГОТОВЛЕНІ ЧЛЕНАМИ УАОППП

6. ФАХОВЕ ВИДАННЯ ВАК УКРАЇНИ

7. ВІТАННЯ З ЗАХИСТОМ КАНДИДАТСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

1. ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні колеги!

Перед Вами черговий випуск (№ 4) Інформаційного бюлетеня Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці.

Цей номер Інформаційного бюлетеня містить інформацію про діяльність Української асоціації організаційних психологів та психологів праці у другому півріччі 2009 р.

Ви знайдете інформацію про наукові події в Україні: VI міжнародну науково-практичну конференцію з організаційної та економічної психології (25-27 червня 2009 року, м. Керч) та створення студентської секції УАОППП; про міжнародні події: XI Європейський конгрес з психології (Норвегія, м. Осло, 7-10 липня 2009 року) та українсько-польський семінар з проблем організаційної психології, який відбувся у місті Катовіце (Польща) у вересні 2009 р. Матеріали проілюстровано фотографіями учасників цих наукових подій.

Окремої уваги заслуговують нові книги, підготовлені членами УАООПП.

Інформаційний бюлетень містить також інформацію про **вимоги до оформлення статей** для фахового збірника ВАК України «Актуальні проблеми психології» т.1. «Соціальна психологія. Організаційна психологія. Економічна психологія».

Зворотний зв'язок (ваші коментарі та рекомендації щодо вдосконалення бюлетеню) надсилайте нам на нашу пошту та телефонуйте.

З повагою –

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

КАРАМУШКА Л.М., д-р психол. н., проф. (гол. ред.)

ФІЛЬ О.А., к. психол. н.

ФЕДОСОВА Г.Л., к. психол. н.

КРЕДЕНЦЕР О.В.

КОВАЛЬЧУК О.С.

ТЕРЕЩЕНКО К.В.

ІВКІН В.М.

Київ, листопад 2009 р.

2. НАУКОВІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ

**VI міжнародна науково-практична конференція
з організаційної та економічної психології**

**“ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ
ОРГАНІЗАЦІЙ”**

(25-27 червня 2009 року, м. Керч)

Наприкінці червня в м. Керч відбулася VI міжнародна науково-практична конференція з організаційної та економічної психології, присвячена 90-річчю Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, під назвою „Психологічні умови розвитку конкурентоздатності організацій”.

Організаторами конференції були лабораторія організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Керченський економіко-гуманітарний інститут Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці та Центр організаційної та економічної психології. Конференція проходила під патронатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.

В науковій події взяло участь біля 100 представників різних регіонів України, Латвії та Республіки Білорусь, які репрезентували розмаїття напрямків досліджень у сфері організаційної та економічної психології – як теоретичних, так і з проекцією на практику.

Робота велася **за наступними напрямками:**

- Сутність конкуренції та її роль в сучасному світі;
- Сучасні підходи (економічні, менеджерські, психологічні) до дослідження феномену «конкурентоздатність»;
- Психологічні особливості розвитку конкурентоздатності персоналу організацій;
- Психологічні особливості розвитку конкурентоздатності продукції / послуг сучасних організацій;
- Психологічні особливості розвитку конкурентоздатності організацій;
- Соціально-економічні та психологічні чинники розвитку конкурентоздатності організацій;
- Психологічні умови та шляхи розвитку конкурентоздатності організацій;
- Основні стратегії розвитку конкурентоздатності організацій;
- Конкурентоздатність особистості та проблеми розвитку конкурентоздатності організацій в різних соціальних сферах (державна служба, промисловість, бізнес, освіта, охорона здоров'я тощо).

В день реєстрації відбулися презентація книг членів УАОППП та інших учасників конференції та культурна програма з виставкою-продажем наукової літератури та кримських сувенірів.

На відкритті конференції виступили: член Президії Автономної Республіки Крим, Голова Постійної комісії по зовнішньо-економічним зв'язкам, торгівлі та підприємництву В.В. Іванов, в.о. міністра промислової політики, транспортного зв'язку і паливно-енергетичного комплексу АР Крим, депутат Верховної Ради АР Крим М.В. Черевков, кандидат біологічних наук, доцент,

директор Керченського економіко-гуманітарного інституту ТНУ ім. В.І. Вернадського, заслужений працівник освіти АР Крим В.П. Пономарьова, доктор психологічних наук, професор, зав. лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Заслужений працівник освіти України, Президент УАОППП Л.М. Карамушка, Президент Керченського Союзу підприємців В.М. Пучков. Також учасникам наукового форуму було передано привітання від ректора ТНУ ім. В.І. Вернадського, члена-кореспондента НАНУ, Героя України М.В. Багрова та від директора Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, академіка АПН України С.Д. Максименка. Цікавим також був виступ-презентація кандидата психологічних наук, старшого викладача філії факультету психології Керченського економіко-гуманітарного інституту ТНУ ім. В.І. Вернадського, Заслуженого працівника сфери послуг АР Крим Г.Б. Мазилової „Керченський економіко-гуманітарний інститут: основні завдання та напрямки розвитку”.

На Пленарному засіданні „Сутність та психологічні особливості конкуренції та конкурентноздатності” виступили доктор психологічних наук, професор Л.М. Карамушка, доктор психологічних наук, доцент, зав. кафедри психології Університету менеджменту освіти АПН України О.І. Бондарчук, кандидат біологічних наук, доцент, директор Керченського економіко-гуманітарного інституту ТНУ ім. В.І. Вернадського, заслужений працівник освіти АР Крим В.П. Пономарьова, кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, голова Київського осередку УАОППП О.А. Філь, кандидат психологічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки Л.Я. Малімон та інші.

Подальша робота конференції проходила у форматі трьох тематичних сесій.

На першій тематичній сесії („Психологічні аспекти конкурентноздатності організацій”) розглядалися питання ефективного прийняття управлінських рішень, творчості, особистісного розвитку працівників організації, системи цінностей, корпоративної культури, проектної діяльності як чинників розвитку конкурентноздатності організацій різних типів.

Другу тематичну сесію було присвячено психологічним особливостям конкурентноздатності особистості. Велику зацікавленість аудиторії викликали доповіді щодо довіри менеджерів до персоналу як умови підвищення конкурентноздатності освітніх організацій, світоглядних орієнтацій конкурентноздатної особистості, впливу нарцисичних властивостей особистості на її конкурентоздатність, профілактику синдрому „професійного вигорання” у працівників Державної податкової служби України, аналізу основних підходів до сутності феномену „кар’єра” в контексті розвитку особистісної конкурентноздатності тощо.

Психологічні чинники та умови розвитку конкурентоздатності організації та особистості були у фокусі уваги третьої тематичної сесії. Вплив на конкурентоздатність плинності персоналу та професійних криз, гендерної компетентності та вирішення організаційних конфліктів, формування відданості

організації та сприятливого соціально-психологічного клімату, стресостійкості керівників та впровадження інноваційних форм ділового спілкування був різнобічно висвітлений у доповідях презентантів.

Слід сказати, що на кожній секції були відмічені кращі доповіді. Серед переможців ми з радістю називаємо **Францева Олександра** (1 секція), **Дзюбу Тетяну** (2 секція) та **Васильєву Наталію** (3 секція), які презентували дійсно глибокі та всебічні результати своїх досліджень.

Наприкінці конференції відбулися майстер-класи: „Організаційний розвиток сучасних організацій та проблеми конкурентоздатності особистості” (ведучий – доктор психологічних наук, професор, зав. лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Заслужений працівник освіти України, Президент УАОППП Л.М. Карамушка) та „Особистісний розвиток керівників закладів освіти як чинників конкурентоздатності освітніх організацій” (ведучий – доктор психологічних наук, доцент, зав. кафедри психології Університету менеджменту освіти АПН України О.І. Бондарчук).

Також відбулося засідання представників осередків та членів УАОППП, на якому були визначені актуальні напрями роботи асоціації та подальші плани, серед яких, зокрема, проведення у вересні 2009 р. семінару „Актуальні проблеми розвитку організаційної психології в Польщі і в Україні” у м. Катовіце (Польща).

Особливістю конференції було створення **студентської секції** в рамках Українській Асоціації організаційних психологів та психологів праці. Студенти з двох ВНЗ (Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Керченського економіко-гуманітарного інституту ТНУ ім. В.І. Вернадського) виступали на тематичних сесіях конференції, а також опублікували результати своїх досліджень у Збірнику матеріалів конференції.

Слід сказати, що до програми наукового форуму входили екскурсійна частина (знайомство з Керченським економіко-гуманітарним інститутом ТНУ ім. В.І. Вернадського та історичними пам'ятками м. Керч – горою Мітридат, каменоломнями Аджимушкаю, царськими курганами) та відпочинок в горах і на морі, що дозволило учасникам конференції поспілкуватися в неформальних обставинах, милуючись розкішною природою Криму.

Матеріали конференції представлені у збірнику:

Психологічні умови розвитку конкурентоздатності організацій: Тези VI наук.-практ. конф. з організаційної та економічної психології (25–27 червня 2009 р., м. Керч) / За наук. ред. С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки, О.А. Філь. – К.: Видавництво «Інтерлінк», 2009. – 240 с.

Збірка тез є першою в Україні збіркою наукових матеріалів із психологічних умов розвитку конкурентоздатності організацій. Матеріали збірки відображають найбільш актуальні науково-прикладні проблеми, які нині розробляються в цій галузі українськими та зарубіжними науковцями та практиками.

Збірка призначена менеджерам та персоналу організацій, науковцям, викладачам вищої школи, організаційним психологам, а також усім, хто цікавиться сучасним станом розробки психології розвитку конкурентоздатності організацій.

Редакційна колегія:

Максименко С.Д., академік АПН України, доктор психол. наук, професор;
Багров М.В., доктор географ. наук, професор, член-кореспондент Академії наук України;
Карамушка Л.М., доктор психол. наук, професор;
Бондарчук О.І., доктор психол. наук, доцент;
Мазилова Г.Б., кандидат психол. наук;
Пономарьова В.П., кандидат біолог. наук, доцент;
Філь О.А., кандидат психол. наук, доцент;
Федосова Г.Л., кандидат психол. наук;
Івкін В.М.; **Ковальчук О.С.**;
Креденцер О.В.; **Лезвинська Ю.М.** (літ. ред.).

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ „СУТНІСТЬ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРЕНЦІЇ ТА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ”

Максименко С.Д., Карамушка Л.М., Філь О.А. Розвиток конкурентоздатності персоналу як важлива складова організаційного розвитку освітніх організацій

Карамушка Л.М. Актуальні напрямки організаційного розвитку вищих навчальних закладів у контексті забезпечення їх конкурентоздатності

Філь О.А. Психологічні особливості забезпечення конкурентоздатності сучасних організацій

Пономарева В.П. Необходимость введения психологического мониторинга и коррекции психофизиологического состояния студентов с целью повышения конкурентоспособности молодых специалистов

Янчук В.А. Социокультурно-интердетерминистская диалогическая перспектива обеспечения конкурентоспособности отечественной психологии

Мазилова Г.Б. Деякі проблеми розвитку конкурентоздатності працівників державної служби в умовах кризи

Карамушка Л.М., Філь О.А. Конструктивна стратегія забезпечення конкуренції як умова збереження психічного здоров'я особистості

Бондарчук О.І. Розвиток особистісної саморегуляції керівника загальноосвітнього навчального закладу як чинник його конкурентоздатності

Снігур Л.А., Швець В.Г. Громадянськість особистості як фактор конкурентоздатності виробника

Лехан В.М., Канюка Г.С. Психологічні особливості формування конкурентоздатності медичних закладів

Клокар Н.І. Проектування дистанційного навчання педагогічних працівників у системі післядипломної освіти регіону

Винославська О.В. Етичні засади організаційного розвитку

Креденцер О.В. Соціально-психологічні чинники розвитку психологічної готовності підприємців до професійної діяльності у сфері торгівельного бізнесу

Малімон Л.Я. Управлінська компетентність керівника як умова забезпечення його конкурентоздатності в системі державного управління

Карамушка Л.М., Філь О.А., Терещенко К.В. Психологічні проблеми та умови розвитку конкурентоздатності студентів економічного профілю Індустріального коледжу

Petlak, V.V. Measurement of attitudes in social psychology: attitudes to persons with special needs

Свистун В.І., Ягунов В.В. Управлінська компетентність керівників аграрної галузі: сучасні тенденції

Скок А.Г. Зміна особистісних характеристик викладачів ВНЗ внаслідок тренінгу толерантності

ТЕМАТИЧНА СЕСІЯ 1. „ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ”

Бондарчук О.І. Взаємозв'язок розвитку організації та особистісного розвитку її працівників

Іванова Т.П. Творчість як чинник конкурентоздатності підприємства

Карамушка Л.М., Лагодзинська В.І. Актуальні завдання психології підготовки та ведення ділових переговорів в контексті забезпечення конкурентоздатності персоналу організацій

Карамушка Л.М., Філь О.А., Терещенко К.В. Толерантне ставлення освітян до національно-етнічних змін як умова забезпечення конкурентоздатності освітньої організації

Ковальчук О.С. Ефективне прийняття управлінських рішень щодо введення змін як умова забезпечення конкурентоздатності освітніх організацій

Козубай Н.Ф. Особливості трансактного підходу для профілактики та подолання професійного стресу в організаціях

Кононенко С.А. Системи цінностей та їх роль у підвищенні конкурентоздатності організацій

Корень Л.В. Аналіз особливостей соціально-психологічного клімату педагогічного колективу та його взаємозв'язок із рівнем задоволеності роботою педагогічних працівників

Креденцер О.В. Теоретичний аналіз основних підходів до проблеми організаційного розвитку

Лебедева Н.Г., Самойленко Д.О. Трудова мотивація і домінуючий компонент організаційної прихильності

Мажорова О.Г. Психологічні засади підвищення конкурентоздатності сучасної торговельної організації

Можвіло О.А. Особливості впровадження інноваційних змін в організаціях з багаторівневими управлінськими структурами

Мутіліна Л.М. Вплив корпоративної культури на формування мотиваційної складової діяльності менеджерів як умова забезпечення конкурентоздатності організацій роздрібної торгівлі

Рождественська Д.Б. Проблема мотивації післядипломної освіти в умовах очно-дистанційного навчання: світовий досвід

Рудська М.І. Імідж політичного лідера як чинник конкурентоздатності політичної організації

Собчук О.П. Особливості розвитку управлінських здібностей керівників освітніх організацій

Терещенко К.В. Моделі організаційного розвитку в зарубіжній психології

Толков О.С. Вплив процесу введення змін на конкурентоспроможність вищих навчальних закладів

Францев А.Н. Психосемантический подход в исследовании напряженности (невротизации) конкурентных отношений работников организаций

Чубарук О.В. Роль проектної діяльності в розвитку конкурентоздатності навчальних закладів

ТЕМАТИЧНА СЕСІЯ 2. „ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ”

Аносова А.В. Роль позашкільного навчального закладу у формуванні конкурентоздатної особистості

Блешмудт П.П. Комплекс методик для дослідження особливостей орієнтації персоналу банківських структур на роботу в команді

Брюховецька О.В. Формування професійної культури особистості як важливої складової професійного становлення конкурентоздатного фахівця

Галаган Л.В. Психологічні особливості безробітних із підприємницьким професійним типом

Гордієнко Н.В. Особливості когнітивної складової психологічної компетентності працівників районних методичних кабінетів (РМК)

Грубі Т.В. Профілактика синдрому «професійного вигорання» у працівників Державної податкової служби України

Дзюба Т.М. Конкурентоздатність як важлива складова професіоналізму особистості

Канівець Т.М. Про деякі особливості підготовки до здійснення професійної кар'єри майбутніх спеціалістів економічного профілю

Карамушка В.І. Світоглядні орієнтації конкурентоздатної особистості

Карамушка Л.М., Івкін В.М. Довіра менеджерів до персоналу як умова підвищення конкурентоздатності освітніх організацій

Карамушка Л.М., Креденцер О.В. Рівень розвитку психологічної готовності підприємців до професійної діяльності у сфері торгівельного бізнесу

Карамушка Т.В. Аналіз основних підходів до сутності феномену «кар'єра» в контексті розвитку конкурентоздатності особистості

Ковальчук О.С. Впровадження концепції соціальної відповідальності у навчальний процес підготовки майбутніх інженерно-технічних працівників як умова забезпечення їх конкурентоздатності

Кононець М.О. Професійна соціалізація студентів технічного університету як умова підвищення їх конкурентоздатності на ринку праці

Михайлова М.В. Зміст та структура психологічної готовності менеджерів науково-виробничого комплексу до участі у виконанні виробничих проектів

Москатов А.Ю. Самоусвідомлення як психологічна основа розвитку конкурентоспроможності особистості

Надюк З.О., Надюк Н.М. Конкурентоздатність особистості в умовах поєднання інституту лікарського самоврядування і державного управління у сфері охорони здоров'я

Овдієнко І.М. Особливості когнітивної складової готовності керівників загальноосвітніх навчальних закладів до взаємодії зі шкільною психологічною службою

Осадча Л.А. Психологічна підготовка конкурентоздатних фахівців-плодоводів

Тимошенко Ж.І. Психологічний аналіз впливу нарцисичних властивостей особистісної організації на конкурентоздатність особистості

Хижняк О.А. Готовність до захисту Вітчизни студентів вищих військових навчальних закладів

Ягунова О.В. Практичне мислення майстрів виробничого навчання з різним досвідом педагогічної діяльності

Ярошенко Т.В., Самойленко Д.О. Дослідження трудової мотивації на підприємствах роздрібною торгівлі в умовах економічної кризи

ТЕМАТИЧНА СЕСІЯ 3. „ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ТА УМОВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОСОБИСТОСТІ”

Андрєєва І.А. Формування відданості організації у персоналу банківської установи як одна з умов його конкурентоздатності

Апішева А.Ш. Організаційна культура кафедри як чинник розвитку конкурентоздатності вищого навчального закладу

Вознюк А.В. Розвиток психологічних компетенцій працівників освітніх організацій як чинник їх конкурентоздатності

Карамушка Л.М. Роль технологічного підходу у забезпеченні конкурентоздатності організаційних психологів

Карамушка Л.М., Філь О.А., Михайленко В.О. Розвиток психологічної готовності працівників системи державної служби до роботи в команді як умова забезпечення їх конкурентоздатності

Коломієць О.П. Технологія психографічного забезпечення кадрової роботи як засіб удосконалення конкурентоздатності енергокомпаній

Кононенко Н.М. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату в педагогічних колективах як чинник забезпечення конкурентоздатності освітніх організацій

Куриця Д.І. Стійкість керівника до стресу як умова розвитку конкурентоздатної організації

Ліплянська О.В. Профілактика плинності персоналу як чинник розвитку конкурентоздатності комерційної організації

Москальова А.С. Психологічні чинники професійних криз керівників загальноосвітніх навчальних закладів

Нежинська О.О. Гендерна компетентність як чинник конкурентоздатності особистості керівників загальноосвітніх навчальних закладів

Ніконорова М.А. Профілактика та вирішення організаційних конфліктів серед персоналу великих торгових організацій як фактор конкурентоздатності підприємства

Пінчук Н.І. Психологічна підготовка керівника закладу освіти до розвитку обдарованих дітей як чинник конкурентоздатності освітньої організації

Раковчена О.О. Психологічний семінар-тренінг як засіб психологічної підготовки медичних працівників до запобігання та подолання професійного стресу

Сняданко І.І. Дослідження впливу особистісних якостей магістрів спеціальності «управління навчальними закладами» на особливості їх поведінки під час організації роботи в команді

Терещенко К.В. Розвиток національної ідентичності та патріотичних настановлень персоналу як умова підвищення конкурентоздатності освітніх організацій

Федосова Г.Л. Впровадження інноваційних форм ділового спілкування як умова підвищення конкурентоздатності освітніх організацій

Хмель Н.М. Психологічна готовність до педагогічної діяльності як важлива умова конкурентоздатності персоналу освітніх організацій

Чернявська В.В. Формування кар'єрних орієнтацій як запорука конкурентоспроможності майбутнього фахівця

Шелюг О.А. Метод символдрами як засіб розвитку конкурентоздатності особистості

Детальніше зі збірником наукових тез можна ознайомитись в центральних бібліотеках України та в бібліотеці УАОППП за адресою: м. Київ, вул. Паньківська, б.2, к № 22

Виконавча Дирекція УАОППП висловлює щире подяку дирекції Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, а також Керченському економіко-гуманітарному інституту Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського за надання допомоги під час організації та проведення конференції.

3. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО І НАУКОВІ ПОДІЇ ЗА КОРДОНОМ

3.1. XIV ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНГРЕС З ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ (ІСПАНІЯ, М, САНТЯГО-ДЕ-КОМПОСТЕЛА, 13-16 ТРАВНЯ 2009 р.)

The 14th European Congress of Work and Organizational Psychology (www.eawop2009.com) hold in Santiago de Compostela (Spain), from the 13th to 16th of May 2009 under the auspices of the European Association of Work and

Organizational Psychology (EAWOP). The Congress is organized by the Consejo General de Colegios Oficiales de Psicólogos (COP), in cooperation with the Faculty of Psychology of the University of Santiago and the COP Galicia.

More than 1000 participants were there. In addition, 1656 abstracts were submitted from 54 countries from all over the world. The majority of abstracts (217) were submitted by Spanish authors; however the authors from the Netherlands (165), Germany (157), UK (150), and Italy (122) also submitted a large number of abstracts. In addition, 322 contributions were submitted by non-European authors, among which the majority of abstracts were submitted by the researchers from Canada (53) and the USA (45). A considerable number of abstracts were submitted also from the Republic of South Africa (36), Brazil (35), Mexico (30) and Iran (24). The number of submitted abstracts from different regions can be observed in Table 1.

Table 1. *Number of abstracts submitted by region*

Region	Nº abstracts
Europe	1334
North America	98
South America	79
Asia and the South Pacific	106
Africa	39

With regard to the congress topics and specific areas of interest, 92 abstracts deal with well-being and 78 with work stressors (within the topic Job Stress and Employee Well-being), followed by 84 submissions on Leadership Models (Leadership and Management), 73 on Selection and Assessment (Human Resource Management), and 61 on Performance (Organizational Behavior). In contrast, areas, such as Union Structural Change and Worker Representation and Collective Bargaining (Industrial relations) or Outsourcing and Scheduling of Work

(Organizational Structure, Culture, and Climate) count with only one submission. The exact distribution of submitted abstracts in each congress topic is presented in

Table 2. *Number of abstracts submitted by congress topic*

Congress topic	Nº abstracts
Changing Employment Relations	61
Consumer Behavior	17
Emotions in the Workplace	57
Entry, Exit, and Mobility	62
Human Resource Management	238
Industrial Relations	15
Job Stress and Employee Well-being	310
Leadership and Management	149
Organizational Behavior	239
Organizational Change and Development	115
Organizational Structure, Culture, and Climate	87
Research and Methodology	75
Sustainable Environment and Organizations	52
Teams and Workgroups	121
Technology and Knowledge	60
Work-Family Interface	56

Submitted by:

Prof. Jose M. Peiró,

University of Valencia

(Spain)

(Передруковано із Інформаційного бюлетеня ENOP # 46, 2009 р.)

МОЇ СПОГАДИ ПРО КОНГРЕС

Ірина Бондаревська

(Київський осередок УАОППП)

Наша колега **Ірина Бондаревська** брала безпосередню участь в роботі Конгресу з науковою доповіддю щодо гендерної ідентичності жінок – майбутніх менеджерів..

„Конгрес відбувся в Конгрес-центрі „Галіція” (назва регіону Іспанії, який приймав учасників наукової події), — каже Ірина. Мене вразило, коли в залі перебувало водночас більше 1000 організаційних психологів зі всього світу. Приємно було побачити знайомі обличчя наших зарубіжних колег, з якими ми зустрічалися на попередніх форумах, природно, з радістю ми зустріли Жозе-Марію Пейро. Важливим моментом було широке обговорення планів об’єднання Європейської асоціації організаційних психологів та психологів праці з Американським психологічним товариством. Більше за все нас вразила секція, присвячена проблемам соціальної ідентичності в організаціях під керівництвом Рольфа ван Діка. В іншій секції, яка теж привернула нашу увагу, обговорювалися питання лідерства в організації. Плідним було спілкування з

вченими з London Metropolitan Univeristy, якими ми обмінялися думками та ідеями стосовно перспектив розвитку організаційної психології. Ми хочемо подякувати доктору Анжелі Картер за коментарі до нашого виступу та Виконавчій дирекції УАОПП за надану можливість у такому поважному науковому форумі.

Звісно, вільний час було присвячено знайомству з традиціями регіону – однією з незвичних подій був обід в одному з місцевих високогірних монастирів. Архітектура Сантьяго-де-Компостела не схожа стилістично на жодне європейське місто. Вразили середньовічні вулиці, які мають форму арок. Такого розкошу, як в Римських церквах, ми не бачили, але вразила монументальність культових споруд міста. Наше знайомство з кулінарією Галіції було, на жаль, нетривалим, але дуже багатим на враження. Так, наприклад, восьминіг по-галіціанськи був однією з найсмачніших страв з продуктів моря, які нам доводилося куштувати. Іспанська гостинність нас приємно вразила. Хоча майже ніхто не володіє англійською мовою, завжди вдавалося порозумітися і дійти дружньої згоди.”

3.2. XI ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНГРЕС З ПСИХОЛОГІЇ (НОРВЕГІЯ, м. ОСЛО, 7-10 ЛИПНЯ 2009 р.)

7-10 липня 2009 р. в Осло відбувся XI Європейський конгрес з психології. За сприянням членів Виконавчої дирекції УАОППП була організована поїздка членів УАОППП на Конгрес. Безпосередню активну участь в його роботі взяли:

1. Карамушка Людмила Миколаївна
2. Карамушка Віктор Іванович
3. Карамушка Тарас
4. Бондарчук Олена Іванівна
3. Лагодзинська Валентина Іванівна
4. Грубі Тамара
5. Кравченко Вікторія

Наші колеги відвідали різноманітні секції Конгресу, представили результати своїх наукових досліджень на постерних та усних презентаціях, ознайомились з чудовою столицею Норвегії – м. Осло. Окрім того, учасники української делегації відвідали багато інших країн, зокрема Росія (м. Санкт-Петербург),

Фінляндія, Швеція, Данія, що зробило цю поїздку насиченою різнобарвною палітрою позитивних емоцій, вражень та приємних спогадів!

МОЇ СПОГАДИ ПРО СКАНДИНАВІЮ

Тамара Грубі
(Кам'янець-Подільський осередок УАОППП)

Норвегія, така далека і холодна, але водночас близька та затишна країна. Я впевнена, що для українських учасників «ХІ європейського конгресу з психології» вона саме такою і залишилася у спогадах. Протягом декількох днів, ми мали змогу повністю зануритися в атмосферу психології, яка панувала над містом. Адже наукові зустрічі, симпозіуми, воркшопи, тренінги, постерні сесії, книжкові виставки проходили водночас майже в усіх існуючих готелях Осло.

На конгресі я побачила зовсім, на перший погляд, різних людей, але об'єднаних спільною метою – дізнатися більше про психологію, побачити нові тенденції, познайомитися з цікавими людьми та провідним фахівцями, обмінятися ідеями. Все це справило на мене величезне враження і залишило помітний слід в моїй «науковій» душі.

Поїздка закордон з метою прийняття участі в науковому конгресі була для мене чимось новим та невідомим. Чесно кажучи, я боялася, що не впораюся, розгублюся, розчарую, не зможу відповісти на поставлені питання, забуду усю свою англійську ... Але усі страхи згодом розвіялися. На конгресі я побачила нові цікаві технології, дивні різноманітні пристрої; мала змогу працювати з літературою, не представленою в нашій країні; відвідувала симпозіуми та воркшопи провідних психологів; познайомилася та підтримую контакти з людьми, які займаються вивченням проблематики мого дисертаційного дослідження.

Крім прийняття участі в конгресі, ми мали змогу ознайомитися також з культурою та традиціями Скандинавського півострова. Наш шлях у Норвегію пролягав через «Північну Венецію» - Санкт-Петербург, де ми побачили розвод мостів в білі ночі, помилувалися витонченими статуями та фонтанами в Петерсгофі, піднялися на запаморочливу висоту і побачили увесь Петербург, немов на долоні, з колонади Ісааківського собору; через Фінляндію, яка вразила нас своїми мальовничими краєвидами та гранітними скелями, відвідали колишню та теперішню столиці, Турку і Хельсінки. Наступним нашим кроком на шляху до конгресу, була Швеція. Ми зупинилися неподалік Стокгольму, казкового міста з стародавніми і вузькими вуличками (найвужча з яких близько 86 см.), безліччю архітектурних пам'яток, ратушею, де вручають Нобелівську премію та величезним королівським замком в центрі міста. На шостий день ми дісталися до Норвегії. Усі чотири дні, в які проходив конгрес, ми повністю занурилися у роботу. По завершенню конгресу нам було приємно поблукати мальовничими вуличками Осло, відвідати парк скульптур Вігеланга, побувати в музеї «Вікінгів», «Фрам», «Кон-тікі».

Ми намагалися поєднати відвідання конгресу з відпочинком і одразу після Норвегії вирушили у Данію. Сумна русалочка на березі моря, королівська

резиденція Амалієнборг, міська ратуша, набережна Ньюхавн, прогулянки по каналам Копенгагену – все майже неможливо перелічити. Але найгарніше місце, на мою думку, це королівський замок Фредеріксборг, який неначе з дитячих мрій про принцес, постав переді мною у своїй помпезній стародавній величі. Прощаючись з Данією, ми завітали в Хельсінор, де на березі проливу стоїть замок, який, як вважають науковці, колись належав принцу датському Гамлету. Ні, блукаючого привида на захисних стінах фортеці ми не побачили...

Незабутнім для мене також було перебування на величезному дванадцятипалубному круїзному лайнері, або як його ще називають «місто на воді». Дійсно, на цьому кораблі було все, що тільки можна уявити: комфортабельні каюти, близько десяти різноманітних ресторанів, магазини, салони, дискотеки, нічні клуби з розважальними програмами...

Враження, які залишилися в мене після поїздки закордон з метою прийняття участі в науковому конгресі важко навіть перелічити. Це було дивовижне поєднання наукової роботи з незабутнім відпочинком. Ця поїздка дала мені наснагу та величезне бажання працювати. Я жалкую лише за тим, що так швидко пролетіли ці дні, адже так багато залишилося непізнаним, невідвіданим...

У ЗБІРЦІ ТЕЗ КОНГРЕСУ БУЛИ ОПУБЛІКОВАНІ НАСТУПНІ МАТЕРІАЛИ:

1. Karamushka, L. Organization employees motives of work in change management team // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
2. Karamushka, L. Conceptual and organizational-regulative causes of ineffective change in educational organizations // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
3. Karamushka, L. Organization employees motives of work in change management teams // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
4. Bondarchuk, O. Secondary school principals' cognitive complexity-simplicity as a factor of their professional self-realization // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
5. Fil, A. Factors of organizational competitiveness in banking // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
6. Fil, A. Correlations between types of business and basic psychological characteristics of entrepreneurs' competitiveness // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
7. Kravchenko, V. Determinants of employees' work motivation in commercial organizations // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
8. Grubi, T. Specific factor of professional burnout of state tax service employees // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
9. Nikonorova, M. Conflict management as an important area of organizational development in large commercial organizations // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).
10. Karamushka, V. External factors of family violence against teenagers // Abstracts of XIth European Congress of Psychology. Oslo, Norway, 7-10 July 2009. (Abstract, CD-ROM).

3.3. УЧАСТЬ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ У ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ СЕМІНАРІ “ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНІ”

Одним із значних результатів міжнародної діяльності Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (УАОППП) стало проведення 24-27 вересня 2009 року в м. Катовіце (Польща) **Польсько-українського семінару “Проблеми та виклики психології праці та організаційної психології в Польщі та Україні”**. Цей семінар є наслідком багаторічної співпраці УАОППП у рамках Європейської Асоціації організаційних психологів та психологів праці (EAWOP), Європейської мережі організаційних психологів (ENOP) та Міжнародної Асоціації прикладної психології (IAAP). Організаторами семінару виступили кафедра психології праці та організаційної психології Інституту психології Університету Силезії та лабораторія організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України під егідою Дивізіона 1 Міжнародної Асоціації прикладної психології (IAAP). З польської сторони у семінарі прийняли участь 17 учасників, з української сторони – 13 учасників, серед яких провідні дослідники, аспіранти та студенти.

На відкритті семінару зі вступним словом виступили з польської сторони проректор Університету Силезії професор Барбара Кожушник, декан факультету психології та педагогіки Університету Силезії професор Збігнєв Спендел, директор Інституту психології Університету Силезії професор Малгожата Горнік-Дюроз, директор Школи Менеджменту доктор Йоахим Фолтис, з української сторони – Президент УАОППП професор Людмила Карамушка.

У якості запрошеного доповідача виступила Виборний Президент Дивізіону 1 “Психологія праці та організаційна психологія” Міжнародної Асоціації прикладної психології (IAAP) професор факультету бізнес-адміністрування Університету Мармари Хандан Кепір Сінангіл. Її доповідь була

присвячена внеску психології праці та організаційної психології у благополуччя індивідуумів, організацій та країн.

Під час семінару обговорювався широкий спектр проблем психології праці та організаційної психології, в тому числі проблеми введення інновацій, конкурентоздатності, трудової мотивації, організаційної відданості, професійної придатності, розвитку організаційної культури організацій різного типу тощо.

Протягом “Дня Польщі” на семінарі виступили з усними презентаціями такі доповідачі:

Проф. Кожушник Б. Посилення ролі організаційних психологів та психологів праці у глобальному суспільстві (Університет Силезії, Інститут психології, м. Катовіце);

PhD Полак Я. Організаційна культура та іноваційність, заснована на цінностях (Університет Силезії, Школа менеджменту, м. Катовіце);

PhD Стасіла-Серадська М. Організаційний та соціальний опір змінам в організації (Університет Силезії, Інститут психології, м. Катовіце);

PhD Турська Е. Трудова ангажованість польських економічних емігрантів (Університет Силезії, Інститут психології, м. Катовіце);

PhD Хрупала – Пняк М. Ефективність тренінгів серед працівників проектів Європейського Соціального фонду у Польщі та організаційна відданість їх учасників (Університет Силезії, Школа менеджменту, м. Катовіце);

PhD Худжиська-Чупара А. та *PhD Грабовський Д.* Початкова адаптація у Польщі „Багатонапрямового трудового етичного профілю” (Університет Силезії, Школа менеджменту, м. Катовіце);

PhD Добровольська М. Людина похилого віку у гнучких формах зайнятості. Приклад Польщі (Університет Силезії, Інститут психології, м. Катовіце);

PhD Сморгевська Б. Цілі людей, що розпочинають свою професійну кар’єру на противагу їхній професійній адаптації (Університет Силезії, Центр обслуговування студентів, м. Катовіце).

У другій половині “Дня Польщі” відбулася постерна сесія, на якій були представлені 6 постерних презентацій:

Mgr Дієц А. Індивідуальні преференції архітектурного простору та вибрані особистісні фактори (Університет Силезії, Інститут психології, м. Катовіце);

Mgr Лапінський Л. Команди, що використовують компетенцію позаштатних інтелектуальних працівників (Центр тренінгу, медіації та маркетингу “Партнер”, м. Глівіце);

Mgr Поллак А. Регуляція свідомого впливу у віртуальних проектних командах на противагу їх ефективності (Університет технології Силезії, факультет організації та менеджменту);

Mgr Станік Д. Менеджмент незалежності працівників — можливості та загрози (Університет Силезії, Інститут психології, м. Катовіце);

PhD Адамек М. Критичний аналіз знання про людей в організаціях і діагноз їх поведінки (Університет Силезії, Інститут психології, м. Катовіце);

Mgr Кожушник М. “Мастер Еразмус Мундус” в організаційній психології, психології праці та психології персоналу як іновативна модель навчання студентів (Університет Валенсії, Іспанія).

Під час “Дня України” з української сторони було зроблено 5 усних презентацій:

Проф. Карамушка Л.М. Мотиви персоналу з уведення змін в освітніх організаціях (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Проф. Карамушка Л.М., PhD Філь О.А. та Mgr Терещенко К.В. Психологічні аспекти характеристик конкурентоздатності студентів економічного профілю (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Проф. Максименко С.Д., проф. Карамушка Л.М. та PhD Філь О.А. Розвиток конкурентоздатності працівників освітніх організацій як умова ефективності їх командної роботи (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Mgr Бондаревська І.О. Психологічні особливості гендерної ідентичності жінок-менеджерів (на прикладі студенток-менеджерів) (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Проф. Бондарчук О.І. Стратегії поведінки у критичних ситуаціях керівників середніх шкіл (Університет менеджменту освіти АПН України, м. Київ).

Під час постерної сесії мали місце 10 виступів членів Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці:

PhD Філь О.А. Психологічні особливості забезпечення конкурентоздатності банківських установ (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Mgr Галаган Л.В. Психологічний профіль безробітного з підприємницьким професійним типом (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Mgr Грубі Т.В. Особливості факторів вигорання працівників Української Державної податкової служби (Кам'янець-Подільський національний університет, м. Кам'янець-Подільський);

Проф. Карамушка Л.М. та Mgr Івкін В. Аналіз особистісних характеристик менеджерів, необхідних для управління змінами в освітніх організаціях (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Карамушка Т.В. Основні типи та детермінанти кар'єрних орієнтацій учнів середньої школи (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ);

Mgr Коломієць О.П. Типологічні особливості менеджерів енергокомпанії як складова успішності їх професійної діяльності (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Mgr Лагодзінська В.І. Психологічні особливості ділових переговорів бізнесменів у комерційній сфері (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ);

Рудська М.І. Імідж лідера політичної організації як аспект впливу на молодь (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ);

Шелюг О.А. Символдрама в роботі з персоналом: профілактика емоційного вигорання менеджерів (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ);

Mgr Терещенко К.В. Толерантне ставлення освітян до національно-етнічних питань як умова розвитку освітньої організації (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, м. Київ).

У ході семінару відбулася міжнародна дискусія, під час якої з презентацією “Ініціатива ЕАWOP у підтримці психології праці та організаційної психології

навколо Балтійського моря” виступила запрошена доповідач, член Виконавчого комітету EAWOP, доктор Ангела Картер. У ході подальшої дискусії польська та українська сторони здійснили аналіз існуючих перспектив, перешкод та шляхів розвитку організаційної психології в їх країні. У свою чергу, Президент УАОППП професор Людмила Карамушка представила презентацію “Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці (УАОППП): ініціатива щодо розвитку організаційної психології та психології праці в Україні в контексті міжнародної співпраці”. Ця доповідь, що висвітила міжнародну діяльність УАОППП протягом останніх семи років, викликала живий відгук учасників семінару.

Важливим підсумком семінару виявилось підписання Польсько-українського договору про співробітництво в галузі психології праці та організаційної психології.

На закритті семінару відбулася демонстрація фільму, присвяченому Університету Силезії у м. Катовіце. Із заключним словом виступили професор Барбара Кожушнік та професор Людмила Карамушка.

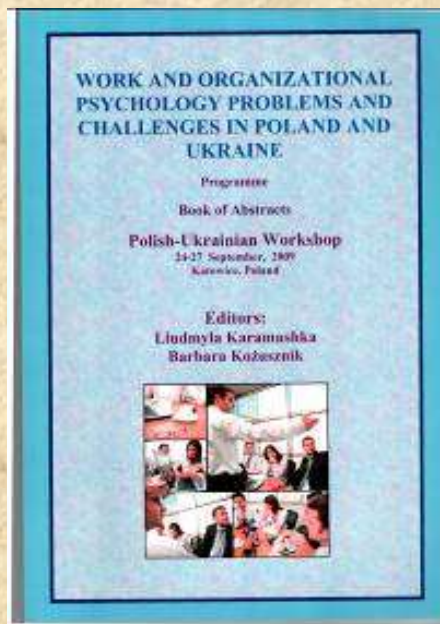
Під час семінару окрім робочих засідань відбувалися неформальні українсько-польські зустрічі, в тому числі фуршет, який сприяв зближенню та кращому пізнанню учасниками семінару культури та звичаїв іншої сторони. Різноманітна культурна програма включала відвідування Університету Силезії в

Катовіце, екскурсію містом Катовіце та індустріальних регіонах Верхньої Силезії, а також поїздки до Кракову з відвідуванням Ягеллонського університету.

В цілому семінар проходив у дружній атмосфері та викликав захоплення учасників. На думку присутніх, семінар надав унікальну можливість представити свої дослідження, обмінятися досвідом та намітити шляхи подальшої співпраці. Представники польської та української сторін висловили своє бажання в подальшому проводити подібні семінари та тренінги й здійснювати інформаційний обмін у галузі психології праці та організаційної психології.

За результатами роботи семінару видано збірник тез:

Проблеми та виклики психології праці та організаційної психології в Польщі та Україні: Матер. Польсько-Українського семінару (24-27 вересня 2009 р., Катовіце, Польща) / За ред.: Л. Карамушки, Б. Кожушнік - К.: СГД Нестроєвий А.І., 2009. - 108 с. - (англ.)

Детальніше зі збірником наукових тез можна ознайомитись в центральних бібліотеках України та в бібліотеці УАОППП за адресою: м. Київ, вул. Паньківська, б.2, к № 22

4. ВНУТРІШНЬО-ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА УАОППП

СТВОРЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ СЕКЦІЇ УАОППП

Під час VI міжнародної науково-практичної конференції з організаційної та економічної психології, присвяченої 90-річчю Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, під назвою „Психологічні умови розвитку конкурентоздатності організацій”, на численні прохання студентської молоді, а також членів УАОППП, було створено студентську секцію Асоціації. Метою такої секції є залучення активної студентської молоді до заходів, які проводить УАОППП, сприяння професійному зростанню студентів та включення їх у наукову і практичну роботу. Оскільки секція почала активно діяти ще до її офіційного створення, було вирішено надати їй належного статусу. На Керченській конференції виступили студенти Київського національного університету імені Тараса Шевченка – М.І. Рудська з доповіддю про імідж політичного лідера як чинник конкурентоздатності політичної організації; Т.В. Карамушка провів аналіз основних підходів до сутності феномену «кар'єра» в контексті розвитку конкурентоздатності особистості, а О.А. Шелюг розповіла про застосування методу символ драми як засобу розвитку конкурентоздатності особистості.

На Катовіцькому українсько-польському семінарі студенти зробили цікаві та змістовні доповіді.

Сподіваємося, що секція розшириться, буде поповнюватися новою студентською молоддю і посяде належне місце як в Асоціації, так і в українській організаційній психології. Запрошуємо до співробітництва творчу студентську молоді з вищих навчальних закладів України.

Контактні телефони: (044) 244-37-19 – Виконавча дирекція УАОППП;
(063) 838-13-78 – Карамушка Тарас.

5. НОВІ ВИДАННЯ, ПІДГОТОВЛЕНІ ЧЛЕНАМИ УАОППП

Пропонуємо до вашої уваги нові монографії членів Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці та співробітників лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України

Карамушка Л.М., Ткалич М.Г. Самоактуалізація менеджерів у професійно-управлінській діяльності (на матеріалі діяльності комерційних організацій): Монографія. – Запоріжжя: Просвіта, 2009. – 260 с.

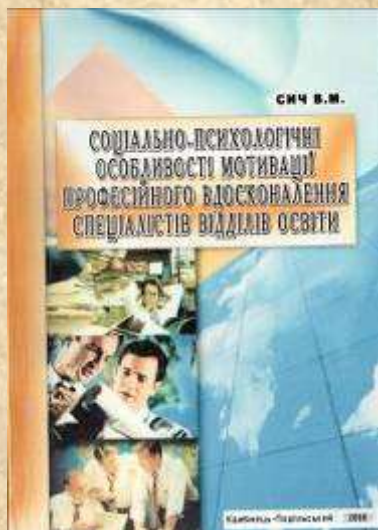
У монографії розкрито теоретико-методологічні основи дослідження самоактуалізації менеджерів у професійно-управлінській діяльності. Проаналізовано сутність самоактуалізації особистості, її основні складові та рівні розвитку, побудовано модель самоактуалізації менеджерів комерційних організацій.

Детально проаналізовано особливості самоактуалізації менеджерів середньої рівня комерційних організацій в професійно-управлінській діяльності, рівні особистісної самоактуалізації, обґрунтовано основні психолого-організаційні детермінанти цього процесу.

Представлено зміст та структуру «Психолого-управлінського тренінгу самоактуалізації менеджерів комерційних організацій в професійно-управлінській діяльності» і результати його експериментального впровадження.

Монографію розраховано на керівників та працівників комерційних організацій, організаційних психологів, викладачів та слухачів університетів, науковців, а також усіх, хто цікавиться проблемами самоактуалізації менеджерів у професійно-управлінській діяльності.

Сич В.М. Соціально-психологічні особливості мотивації професійного вдосконалення спеціалістів відділів освіти: Монографія. - Кам'янець-Подільський: Видавництво Абетка-Світ, 2008. - 160 с.

У монографії викладено сутність та соціально-психологічні особливості мотивації професійного вдосконалення спеціалістів відділів освіти. Висвітлено основні тенденції розв'язання проблеми мотивації, представлені у вітчизняній та світовій літературі. Розкрито структуру, основні тенденції та фактори, що сприяють розвитку мотивації професійного вдосконалення спеціалістів відділів освіти. Розглянуто форми та засоби розвитку мотивації професійного вдосконалення спеціалістів відділів освіти.

Для наукових працівників, аспірантів, викладачів та студентів вищих навчальних закладів; керівників та співробітників районних (міських), обласних відділів (управлінь) освіти; викладачів та слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти.

6. ФАХОВЕ ВИДАННЯ ВАК УКРАЇНИ

Шановні колеги!

**Запрошуємо Вас до публікації статей у
фаховому збірнику ВАК України**

***“Актуальні проблеми психології”: Т.1.
“Організаційна психологія. Економічна
психологія. Соціальна психологія”***

У збірці представлено роботи, що стосуються широкого кола проблем економічної, організаційної та соціальної психології.
Розраховано на фахівців, для яких проблеми економічної, організаційної та соціальної психології становлять науковий та практичний інтерес.

Останній випуск збірника № 23 вийшов в червні 2009 року.
Пропонуємо ознайомитись з його змістом.

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Карамушка Л.М. Актуальні напрямки організаційного розвитку вищих навчальних закладів

Івкін В.М. Особливості вираженості особистісних характеристик менеджерів освіти, необхідних для управління змінами в освітніх організаціях

Креденцер О.В. Теоретичний аналіз основних підходів до проблеми організаційного розвитку

Можвіло О.А. Дослідження особливостей упровадження змін в організаціях із багаторівневими управлінськими структурами в контексті аналізу психологічних причин опору персоналу

Терещенко К.В. Моделі організаційного розвитку в зарубіжній психології

Федосова Г.Л. Психологічні умови забезпечення розвитку освітньої організації за допомогою впровадження інноваційних форм ділового спілкування

Хмель Н.М. Розвиток психологічної готовності до роботи в освітніх організаціях в умовах змін засобами тренінгу

Ющенко І.М. Ціннісні орієнтації вчителя загальноосвітньої школи в умовах соціальних змін

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Карамушка Л.М. Сутність та особливості реалізації технологічного підходу в діяльності організаційних психологів

Андрєєва І.А. Стратегія формування відданості організації у персоналу банківських структур

Бондарчук О.І. Особливості управлінської ідентичності керівників освітніх організацій

Гордієнко Н.В. Особливості когнітивного компонента психологічної компетентності працівників районних методичних кабінетів системи освіти

Литвинова Л.В. Сучасні організаційні комунікації як складова культури управління державною установою

Мутіліна Л.М. Особливості структури професійної діяльності менеджерів середньої ланки

Назаренко Л.М., Васильєва Н.В. Мотивація професійної мобільності як умова формування конкурентоздатності вчителя

Овдієнко І.М. Мотивація керівників загальноосвітніх навчальних закладів до взаємодії зі шкільною психологічною службою

Поплавська А.П. Дослідження засобів стимулювання персоналу залежно від типів трудової мотивації

ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Мажорова О.Г. Психологічні основи виділення типів взаємодії «продавець – клієнт» у торгівельній діяльності

Філь О.А. Психологічні особливості забезпечення конкурентоздатності банківських структур
Філь О.А., Галаган Л.В. Теоретичний аналіз психологічних особливостей конкурентоздатності безробітних-майбутніх підприємців

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Горпинюк І.Л. Деякі часові та регіональні особливості етнонаціональної ідентичності українців

Пахомов І.В. Соціально-психологічні особливості релігійних общин засуджених

Ржавська О.А. Основні підходи до розкриття поняття «етнічний стереотип»

Скок А.Г. Зміна особистісних характеристик викладачів ВНЗ унаслідок тренінгу толерантності

Сняданко І.І. Особливості застосування психокорекційного методу «символдрама» на практичних заняттях зі студентами

Сторож О.В. Теоретичний аналіз проблеми соціалізації особистості з різним рівнем розвитку творчого мислення

Терещенко К.В. Формування єдиної національної ідентичності як умова розвитку сучасного українського суспільства

Хижняк О.А. Формування психологічної готовності до захисту вітчизни у студентів вищих військових навчальних закладів

Детальніше з фаховим збірником ВАК України можна ознайомитись в центральних бібліотеках України та в бібліотеці УАОППП за адресою: м. Київ, вул. Паньківська, б.2, к № 22

Наступне видання збірника **№ 24** планується на листопад-грудень 2009 р.

ВИМОГИ
ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ ДЛЯ ФАХОВОГО ЗБІРНИКА ВАК УКРАЇНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ» Т.1.
«СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ. ЕКОНОМІЧНА
ПСИХОЛОГІЯ»

Статті до збірника подаються відповідно до вимог, що відображені у Постанові Президії ВАК України № 7-06/1 від 15 січня 2003 року (із зразками оформлення статей можна ознайомитися в *лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України* (к. № 22).

Адреса: м. Київ, вул. Паньківська, б.2, к № 22 .

Прийом статей та консультації щодо оформлення матеріалів проходять в к. № 22.

тел. **(044) 288-07-19, 8-050-358-99-41**

Відповідно до постанови Президії ВАК України № 7-06 /1 від 15 січня 2003р. при підготовці статей до фахового збірника слід дотримуватися таких вимог:

I. Наукова стаття оформляється за таким планом:

1. *Постановка проблеми* - відображаються такі позиції:

- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми і на які спирається автор;
- вираження невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття;

формування мети статті (постановка завдання; можуть також зазначатися об'єкт, предмет, гіпотеза дослідження).

2. *Методика та організація дослідження.*

3. *Результати дослідження та їх обговорення* (У випадку теоретичної статті розділ має назву «*Результати теоретичного аналізу проблеми*»).

4. *Висновки:*

- основні висновки дослідження;
- перспективи подальших досліджень.

5. *Список використаної літератури:*

- література оформляється відповідно до вимог ВАКУ.

Наголошуємо на тому, що названі структурні розділи статті зазначаються безпосередньо в статті по тексту (прописними буквами, посередині).

II. Перед кожною статтею подається *анотація українською мовою*, яка складається за такою формою:

- назва статі, прізвище та ініціали автора;
- інформація про актуальність дослідження, його мету, використані методи та методики, отримані результати, висновки
- 3-5 ключових слів.

Викладення матеріалу в анотації повинно бути стислим і точним. Належить використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові ділових документів, уникати складних граматичних зворотів, необхідно використовувати стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів. Обсяг анотації – до 1000 знаків.

III. Анотація англійською мовою *готується редакцією збірника на основі української анотації.*

IV. Для аспірантів при поданні статті в збірник *обов'язковою є рекомендація наукового керівника* щодо доцільності публікації статі (у довільній формі).

V. До редакції подаються *електронна й паперова* версії статті.

1. Електронна версія подається до редакції у форматах *.doc та *.rtf. Шрифт Times New Roman, 14 кегль, через півтора інтервали; поля: зверху - 2 см; знизу - 2 см; ліворуч - 3 см; праворуч - 1,5 см, папір - А-4.

2. Перед основним текстом вказати ініціали та прізвище автора, установу.

3. До статі також додається *довідка про автора* (вказуються ініціали та прізвище автора, установа, посада, науковий ступінь та наукове звання, контактний телефон та контактна адреса). Обсяг статті – від 12 сторінок.

7. ВІТАННЯ ЧЛЕНІВ УАОППП ІЗ ЗАХИСТОМ КАНДИДАТСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

Ми щиро вітаємо нашого колегу, члена УАОППП Москальова Максима Володимировича із захистом дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук (спеціальність 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія) „Психологічні умови підготовки майбутніх менеджерів до управління змінами в організації”.

Захист відбувся 16 жовтня 2009 в Університеті менеджменту освіти АПН України.

УАОППП

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4
ЛИСТОПАД 2009

УКРАЇНА

УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ
ВУЛ. ПАНЬКІВСЬКА, 2
КИЇВ-01033

(E-MAIL: LKARAMA01@yahoo.co.uk
uaoppp@online.ua)

(ТЕЛ. + 38 044 288 07 19; FAX. + 38 044 288 07 19)
МОБ. ТЕЛ. 8 (095) 607 96 27

E-MAIL: UAOPPP@ONLINE.UA

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

КАРАМУШКА Л.М., Д-Р ПСИХОЛ. Н., ПРОФ. (ГОЛ. РЕД.)
ФІЛЬ О.А., К. ПСИХОЛ. Н.
ФЕДОСОВА Г.Л., К. ПСИХОЛ. Н.
КРЕДЕНЦЕР О.В.
КОВАЛЬЧУК О.С.
ТЕРЕЩЕНКО К.В.
ІВКІН В.М.